

dende, bliver taget til Følge, forinden Lovforslaget videre fremmes. Min Opfattelse er, at hvad der fra Rigsdagen udgaar som Lovbestemmelser, som Befolkningen altsaa har at rette sig efter, det bør absolut gaa i den Retning, at Næringslivet derved ikke hømmes men fremmes. At det altsaa skulde være rigtigt nu at indføre Bestemmelser, som man i 1857 ansaa for unødvendige, nemlig med Hensyn til de tvungne Fagprøver, det kan jeg slet ikke forstaa; jeg tror ikke, det vil være nødvendigt, da vi jo vistnok fra alle Sider maa anerkende, at baade vort Haandværk og vor Handel ikke er gaaet tilbage i den Tid, men tværtimod stærkt fremad.

Med Hensyn til, hvad der blev omtalt af det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds angaaende Omløben med Varer, Forbrugsforeninger og den Slags Ting, vil der vistnok ikke være noget i Vejen for paa de enkelte Punkter at opnaa Overenskomst, idet der vistnok ikke er nogen, der ønsker, at Forbrugsforeningerne skulde være, hvad de ikke maa og bør være. Men at de ikke skulde have Lov til at eksistere, som de have eksisteret hidtil, med Ret til at uddele Varer blandt deres egne Medlemmer, det er der vel heller næppe nogen, der tænker paa. Jeg skal tillade mig at sige, at den Opfattelse, som vistnok gøres gældende af den allerstørste Del af Danmarks Bybefolkning uden for Kjøbenhavn er den, at den Skikkelse, hvori nærværende Forslag nu foreligger, maa have betydelige Ændringer, om det skal kunne tænkes at blive gennemført til Lov, saaledes at det kan give en tilfredsstillende Løsning af det Spørgsmaal, det omhandler.

Tolderlund: Efter at man tidligere havde fundet det rigtigt og nødvendigt at begrænse Næringslivet stærkt ved Regler, som viste i forskellig Retning, blandt andet ved Dygtiggørelse af Haandværks- og Handelsstanden, som sket er gennem Forordningen om en bestemt Læretid og Duelighedsprøver, og derved at de daværende Lav eller Korporationer søgte at regulere Konkurrencen saaledes, at Forbrugerne opnaaede tilfredsstillende Varer og Udøerne af Erhvervet en nogenlunde lønnende Virkekreds — saa var det, at der allerede i Slutningen af forrige Aarhundrede begyndte at røre sig friere Ideer om at komme ind paa Frihandelssystemet, og det er ganske vist det Grundlag, som kom til Udslag i Næringsloven af 29de December 1857. Da ansaa man det som tjenligt at løse en Del af de Baand, som eksisterede;

man ophævede Lavsvæsenet, man udslettede Begrebet om, at Næringen skulde være bunden til Købstæderne, idet man dog søgte at gøre Overgangen saa let som muligt ved Afstandsbestemmelser og ved Bestemmelser om, at Udøvelse af Næring fordrede enten Borgerskab eller Næringsadkomst. Men man er dog vistnok senere kommen til den Erkendelse, ikke alene hos de interesserede Parter, Haandværks- og Industri- og Handelsstanden, men ogsaa hos Samfundet i sin Helhed, at det er nødvendigt, at Staten har en regulerende Indflydelse paa det økonomiske Liv. Og man maa ogsaa være kommen til den Anskuelse ved, at alt Erhverv gennem Haandværk og Handel er nær knyttet til andre Erhvervskilder i Samfundet; naar disse sidste Erhvervskilder berøres af et Lovforslag, kan det være ganske hensigtsmæssigt at se sig om, om disse ikke give Anledning til at gaa til en Revision af den bestaaende Lov. Af saadanne Love, der berøre ikke blot Næringslivet, men ogsaa andre Samfundsklasser, kan jeg nævne Margarineloven, Loven om Tilsyn med sundhedsfarlige Næringsmidler, Foderstofloven og Toldloven. Det er alt sammen Love, der ere til Fremme og Beskyttelse i mange Henseender for andre Erhvervskilder samtidig med, at de berøre Næringslivet. Efter at Næringsloven har virket i over 40 Aar, har der fundet en ikke uvæsentlig Forskydning Sted mellem de forskellige Samfundslag, en Forskydning, som har været uheldig for Købstæderne, og navnlig have vistnok de smaa Købstæder lidt derved. Jeg vil med den ærede Formands Tilladelse gøre nogle Bemærkninger hentede fra de sidste Folketællinger, som vise, hvorledes denne Forskydning har fundet Sted. Jeg vil tage Folketællingen fra 1855, 2 Aar — eller rettere 7 Aar — før Næringsloven traadte i Kraft, samt Folketællingerne i 1880 og 1890. Deraf fremgaar, at medens der i 1855 af næringsdrivende af Industri og Haandværk i Kjøbenhavn fandtes 4,843 Hovedpersoner og 14,493 Medhjælpere, tilsammen 19,336, var der i 1880 8,305 Hovedpersoner og 31,215 Medhjælpere, i alt 39,520, og i 1890 var Summen af Hovedpersoner og Medhjælpere vokset til 50,899. For Købstædernes Vedkommende stiller Forholdet sig saaledes, at i 1855 var Summen af Hovedpersoner og Medhjælpere 27,660, i 1880 37,021 og i 1890 53,059. Paa Landet var der ved Haandværk og Industri i 1855 beskæftiget en Befolkning af 40,142 Personer, i 1880 var dette Tal steget til 84,707 og i 1890